

Nr 58.

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, *angående ytterligare minst en jaktflottilj inom flygvapnet.*

Efter framställningar av Kungl. Maj:t ha 1939 års såväl lagtima som urtima riksdagar vidtagit av det internationella läget betingade, synnerligen omfattande förstärkningar av vår militära försvarsberedskap, detta avseende samtliga tre försvarsgrenar. Med allt beaktande härav nödgas vi dock konstatera att i ett hänseende allvarliga brister alltjämt torde vara för handen beträffande flygvapnet. Vi syfta härvid på det enligt vår mening otillräckliga tillgodoseendet hittills av nämnda försvarsgrens behov av modernt jaktflyg.

Efter hand som den år 1936 beslutade flygorganisationen nalkas sin fullbordan aktualiseras flygvapnets fortsatta utbyggnad. Att den nu gällande organisationen icke utgör en slutsten i fråga om vårt lands flygstridskrafter insågs redan av 1936 års riksdag. I särskilda utskottets utlåtande nr 1 sades sålunda bl. a.: »På grund av den ständiga utveckling, vari detta i hög grad materielbetonade vapen befinner sig, och den allt större betydelse för försvarsväsendet i dess helhet, som flygvapnet därigenom kan förväntas komma att erhålla, måste man emellertid räkna med möjligheten att det inom en icke alltför avlägsen framtid skall visa sig befogat att taga under ytterligare omprövning flygvapnets andel i den samlade försvarsorganisationen.» Detta särskilda utskottets utlåtande gjorde riksdagen till sitt.

Såsom i de likalydande motionerna vid 1939 års lagtima riksdag I: 291 och II: 445 påvisades har utvecklingen efter 1936 otvetydigt givit vid handen, att man överallt i världen tillmäter flygstridskrafterna alltmer ökad betydelse, vilket även framgår av den ökade andel i försvarsbudgeten, som flygvapnet i olika länder efter hand erhållit.

Erfarenheterna från det nu pågående stormaktskriget ävensom från händelserna i Finland bestyrka ytterligare denna utveckling. Kriget i luften synes hittills periodvis innefatta de dominerande stridshandlingarna. Erfarenheterna från Finland äro, icke minst med hänsyn till våra egna förhållanden, givetvis av särskilt intresse. Från den angripande partens sida har man där sökt och söker alltjämt att genom massinsats av bombflyg genomföra det totala kriget. Terrorkrigföringen mot civilbefolkningen bakom fronterna, mot kvinnor och barn, i avsikt att på denna väg söka bryta det moraliska motståndet i hemorten och därigenom nå de syften, vilka icke hittills låtit sig genomdriva vid fronterna, har tagit en alltmera betydande omfattning. De lidanden, för vilka den i allmänhet tämligen värnlösa civilbefolk-

ningen härigenom utsättes, behöva icke här närmare skildras. Även de materiella skadorna måste flerstädes anses såsom betydande.

Samstämmigt omvittnas från Finland att dessa med ansenliga uppbåd av material och folk av ena parten igångsatta företag icke skulle tillnärmelsevis ha nått den omfattning, som är för handen, därest det militära försvaret haft till sin disposition modernt jaktflyg i erforderlig utsträckning. Luftvärnet har givetvis — liksom det passiva luftskyddet — sin stora betydelse. Men i sakens natur ligger att vad hemorten beträffar luftvärnet väsentligen måste avdelas till försvar av större städer, av industri- och kraftverksanläggningar av särskild betydelse, av kommunikationscentra etc. Luftvärnet kan aldrig i något land, huru stora dess ekonomiska och personella resurser än må vara, tagas i anspråk för skydd av allehanda småorter inne i landet, än mindre för skydd av spridd bebyggelse, av gårdar eller hus o. s. v. I detta hänseende utgör jaktflyget för civilbefolkningen långt bakom fronterna i huvudsak det enda försvaret mot en angripare, som tagit det totala kriget i sin tjänst.

Med ledning av dessa den senaste tidens av såväl sakkunskapen som den stora allmänheten allvarligt uppmärksammade erfarenheter från vårt östra broderland reser sig kravet på en väsentlig utbyggnad av vårt svenska flygvapen med ytterligare jaktflyg. Vår enda jaktflottilj är absolut otillräcklig för lösandet av jaktvapnets olika uppgifter. Redan i försvarskommissionen påyrkade den militära sakkunskapen, att jaktvapnet skulle omfatta två flottiljer. Uppenbart för alla synes nu vara, att vi måste äga rimlig tillgång på jaktförband icke blott för huvudstaden och våra största städers försvar utan även till skydd för hemorten i vidare bemärkelse. Jämväl måste även beaktas jaktvapnets vikt med hänsyn till tryggandet av svenska arméns och bombvapnets operationer inom olika hotade landsdelar. Vi finna det nödvändigt att flygvapnet — icke minst i civilbefolkningens och hemortens intresse — snarast tillföres den av sakkunskapen för flera år sedan begärda andra jaktflottiljen och vi anse det därutöver böra övervägas, om icke tiden kräver, att organisationen utökas med två jaktflottiljer.

Den komplettering i kvalitativt och kvantitativt avseende av 1936 års flygorganisation, som här påyrkats, anse vi böra taga sin början så snart ske kan, även om anordningar i viss utsträckning av provisorisk karaktär härvidlag måste komma i fråga. Med hänsyn härtill finna vi det nödvändigt att innevarande års riksdag snarast förelägges förslag i denna riktning. Att i fråga om materielanskaffningen för denna nya flygflottilj även tages under övervägande omedelbara inköp från utlandet av jaktplan synes oss självfallet.

Med åberopande av vad här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla om utredning och förslag till innevarande riks-

dag angående uppsättande omedelbart inom flygvapnet av ytterligare minst en jaktflottilj.

Stockholm den 22 januari 1940.

Axel Mannerskantz.

G. A. Björkman.

Carl Sundberg.

Nils Holmström.

Leon. Hagström.

Torsten Caap.

Arvid De Geer.

Eilif Sylwan.

Ivar Ekströmer.

Arthur Heiding.

Lennart Bondeson.

William Nisser.

Harald Nordenson.

I motionens syfte instämmer

Karl Magnusson
i Kalmar.
